בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

לַחְמִי לְאִשַּׁי

עַל

פָּרָשִׁיוֹת וַיַּקְהֵל־פְּקוּדֵי

מֵאֵת רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב

הָאִי"שׁ אֲשֶׁר עַל הָעֵדָה מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ הָרַה"צ

רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶר שְׁלִיטַ"א

יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב

יַבְנְאֵל

פָּרָשַׁת וַיַּקְהֵל

א

"וְכָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן אֹתָנָה בְּחָכְמָה טָוו אֶת הָעִזִּים" (שְׁמוֹת לה, כו).

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן קמז): שֶׁכְּשֶׁם שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עַזּוּת פָּנִים אֵין לוֹ חֵלֶק בַּקְּדֻשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (נְדָרִים כ.): כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עַזּוּת פָּנִים בְּיָדוּעַ שֶׁלֹּא עָמְדוּ רַגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי וְכוּ', כָּךְ מִי שֶׁאֵין לוֹ עַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה אֵין לוֹ חֵלֶק בַּתּוֹרָה וְכוּ', עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב.

וְכֵן רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן כב): שֶׁעַל יְדֵי עַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה זוֹכִים לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. נִמְצָא, שֶׁבְּמִדַּת הָעַזּוּת יֵשׁ טוֹב וְרַע, וְצָרִיךְ לְבָרֵר אוֹתָהּ, כְּדֵי שֶׁתִּכָּלֵל בַּקְּדֻשָּׁה.

וּמוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת תְּפִלִּין הֲלָכָה ו): שֶׁזֶּה עִנְיַן הַשְּׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁשְּׁנֵיהֶם הָיוּ שָׁוִים בְּכָל דָּבָר (עַיֵּן יוֹמָא סב.), וְדַיְקָא עַל יְדֵי הַגּוֹרָל נִתְוַדַּע מִי מֵהֶם לַהַוָ"ה וּמִי מֵהֶם לַעֲזָאזֵל, שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל מִדַּת הָעַזּוּת, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ טוֹב וְרַע, וְקָשֶׁה מְאֹד לְהַבְחִין בֵּין הַטּוֹב לְבֵין הָרַע, וְלָכֵן צָרִיךְ סִיּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא גְּדוֹלָה, כְּדֵי לְבָרֵר אֶת הַטּוֹב מִן הָרַע, כִּי צָרִיךְ לָזֶה חָכְמָה גְּדוֹלָה וְיִתֵּרָה, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶה מַה שֶּׁכָּתוּב (שְׁמוֹת לו, טז): "וַיְחַבֵּר אֶת חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְאֶת שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד", וְתִרְגֵּם יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל: וְלָפֵיף יַת חֲמֵשׁ יְרִיעָן לְחוֹד כָּל קְבֵיל חַמְשָׁא סִפְרֵי אוֹרַיְיתָא, וְיַת שִׁית יְרִיעָן לְחוֹד כָּל קְבֵיל שִׁתָּא סִדְרֵי מַתְנְיָתָא', הַיְנוּ שֶׁהָיוּ אַחַת עֶשְׂרֵה יְרִיעוֹת עִזִּים, חָמֵשׁ מֵהֶן כְּנֶגֶד חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה, וְשֵׁשׁ מֵהֶן כְּנֶגֶד שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה (עַיֵּן תַּרְגּוּם יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל שְׁמוֹת כו, ט שֶׁגַּם שָׁם בֵּאֵר בְּאֹפֶן זֶה), וְלִכְאוֹרָה, מַה הַטַּעַם שֶׁהַתּוֹרָה מְרֻמֶּזֶת דַּיְקָא בִּיְרִיעוֹת עִזִּים? אֲבָל הַתְּשׁוּבָה הִיא, שֶׁכְּשֶׁיֵּשׁ לְאָדָם עַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה, דַּיְקָא עַל יְדֵי זֶה יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה (כַּמְבֹאָר בִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל הַנַ"ל).

וְזֶהוּ **"וְכָל הַנָּשִׁים"**, שֶׁהֵם בְּחִינַת אוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנָּשׁוּ וְקָפְצוּ מִמְּקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁנִּתְרַחֲקוּ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן נו), **"אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן אֹתָנָה בְּחָכְמָה"**, הַיְנוּ כְּשֶׁהֵם רוֹצִים לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי חָכְמוֹת הַתּוֹרָה, אֲזַי **"טָוו אֶת הָעִזִּים"**, וְהַמִּלָּה **"טָוו"** הִיא נוֹטָרִיקוֹן **טוֹב וְרַע**, הַיְנוּ שֶׁהֵם מְכָרְחִים לְטַוּוֹת וּלְבָרֵר אֶת מִדַּת הָעַזּוּת הַמְעֹרֶבֶת טוֹב וְרַע, כְּדֵי שֶׁמִּצַּד אֶחָד יִתְלַבְּשׁוּ בְּעַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה, וּמִצַּד שֵׁנִי שֶׁלֹּא יָכְשְׁלוּ בְּעַזּוּת דִּסְטְרָא אָחֳרָא, חַס וְשָׁלוֹם.

וְזֶה מַה שֶּׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י: 'הִיא הָיְתָה אוּמָנוּת יְתֵרָה, שֶׁמֵּעַל גַּבֵּי הָעִזִּים טווֹין אוֹתָן', הַיְנוּ שֶׁבֶּאֱמֶת זוֹ אוּמָנוּת יְתֵרָה, לָדַעַת לְהַכְרִיעַ בֵּין עֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה לְבֵין עֲזוּת דִּסְטָרָא אָחֳרָא, וּמִנַּיִּה וּבֵיהּ לְבָרֵר אֶת הַטּוֹב מִתּוֹךְ הָרַע, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכִים לָזֶה, אֲזַי זוֹכִים לְחָכְמַת הַתּוֹרָה הַתְּלוּיָה דַּיְקָא בְּעֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה, **וְהָבֵן**.

ב

"וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיְעַבְּרוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אַל יַעֲשׂוּ עוֹד מְלָאכָה לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּכָּלֵא הָעָם מֵהָבִיא" (שְׁמוֹת לו, ו), וּפֵרֵשׁ בַּעַל הַטּוּרִים: שֶׁהַפָּסוּק הַזֶּה נֶאֱמַר בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ (עַיֵּן שַׁבָּת צו:), עַיֵּן שָׁם.

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי הַמְבֹאָר בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים וּבְדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָנִים נט, פו): שֶׁבְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחוֹל הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה מְבָרֶכֶת בְּרוּרִים, וּבְשַׁבַּת קֹדֶשׁ הִיא שׁוֹבַתַּת מִכָּל, עַיֵּן שָׁם, הַיְנוּ בְּכָל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם יֶשְׁנָם נִיצוֹצֵי קְדֻשָּׁה, שֶׁנָּפְלוּ בִּשְׁעַת הַשְּׁבִירָה, בְּחֶטְאוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְכָל עֲבוֹדָתֵנוּ בְּמֶשֶׁךְ כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ הוּא לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת אוֹתָם מִתּוֹךְ הַקְּלִפּוֹת, וְזֶה נַעֲשֶׂה בְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחוֹל עַל יְדֵי הָעִסּוּק בְּל"ט מְלָאכוֹת הַנִּלְמָדוֹת מִמְּלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, הַיְנוּ עַל יְדֵי שֶׁאָנוּ עוֹסְקִים בְּגַשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם הַזֶּה לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְנוֹשְׂאִים וְנוֹתְנִים בֶּאֱמוּנָה וְכוּ', עַל יְדֵי זֶה אֲנַחְנוּ מְבָרְרִים אוֹתָם מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, וּמְרִימִים וּמַעֲלִים אוֹתָם לְשָׁרְשָׁם.

אֲבָל בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ לֹא צְרִיכִים אֶת כָּל זֶה, כִּי הִיא זְמַן שֶׁל שְׁבִיתָה וּמְנוּחָה מִכָּל וָכֹל, וְעַל יְדֵי קְדֻשָּׁתָהּ יֵשׁ לְכָל הַבְּרִיאָה עֲלֶיהָ וַהֲרָמָה מֵעַצְמָהּ (עַיֵּן סֵפֶר הַלִּקּוּטִים פָּרָשַׁת בְּהַר; פְּרִי עֵץ חַיִּים הַקְדָּמָה לְשַׁעַר הַשַּׁבָּת פֶּרֶק א). **נִמְצָא**, שֶׁבְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, עִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ הוּא בְּשֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה, וְזֶה מִצַּד הָעִסּוּק בִּמְלָאכוֹת, אֲבָל מִצַּד הַדִּבּוּר וְהַמַּחֲשָׁבָה, אַדְרַבָּה, עִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ הוּא בְּקוּם וַעֲשֵׂה, כִּי הִיא עִקַּר שְׁלֵמוּת הַזְּמַן לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, בְּשִׁירוֹת וּבְתִשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת (תְּהִלִּים צב): "מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת", וּבְחִינַת מַה שֶּׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (שַׁבָּת פו:): לְכוּלֵי עָלְמָא בְּשַׁבָּת נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל. וְגַם מִצַּד אֲכִילַת שַׁבַּת קֹדֶשׁ, עִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ הוּא בְּקוּם וַעֲשֵׂה, כִּי עִקַּר כְּבוֹדָהּ הוּא הָאֲכִילָה, וְהָאֲכִילָה הִיא כֻּלָּהּ קֹדֶשׁ, כֻּלָּהּ אֱלֹקוּת מַמָּשׁ, וְלָכֵן יֵשׁ מִצְוָה גְּדוֹלָה לְהַרְבּוֹת בַּאֲכִילָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָנִים קכה, רעז), וְעַל יָדָהּ נִשְׁלָם הַפֶּה בְּהֶאָרָה גְּדוֹלָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן נז). **עַל** כֵּן עִקַּר עֲבוֹדַת שַׁבַּת קֹדֶשׁ הוּא בִּשְׁנֵי הָעִנְיָנִים הַלָּלוּ, קוֹל תּוֹרָה וּתְפִלָּה וַאֲכִילַת שַׁבַּת קֹדֶשׁ.

וְעַל פִּי זֶה יֵשׁ לְרַמֵּז אֶת כָּל עִנְיְנֵי שַׁבַּת קֹדֶשׁ בַּפָּסוּק **"וַיֵּצֵא מֹשֶׁה"**, וְהַמִּלָּה **"וַיֵּצֵא"** עוֹלֶה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ **יב"ק**, שֶׁהוּא יִחוּד **הַוָּיָ"ה אֱלֹהִים**, וְכֵן הַמִּלָּה "וַיֵּצֵא" הִיא מִלְּשׁוֹן הִתְחַבְּרוּת (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן ד), וְהַמִּלָּה "מֹשֶׁה" מְרַמֶּזֶת עַל הַדַּעַת (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק ב סִימָנִים ה, כו), הַיְנוּ שֶׁעִקַּר עֲבוֹדַת שַׁבַּת קֹדֶשׁ הוּא לַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת בְּדִבֵּקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּלְיַחֵד יִחוּדִים קְדוֹשִׁים, בִּבְחִינַת "וַיֵּצֵא מֹשֶׁה", שֶׁהַדַּעַת מְיַחֶדֶת וּמְחַבֶּרֶת אֶת שְׁנֵי הַשֵּׁמוֹת הַלָּלוּ, כִּי עִקַּר הַדַּעַת הוּא הִתְאַחֲדוּת חֶסֶד וּגְבוּרָה, הַוָּיָ"ה וֵאלֹהִים (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן ד), וְעִקַּר הִתְגַּלּוּת הַדַּעַת הוּא בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, בִּבְחִינַת 'יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ' (עַיֵּן שַׁעַר הַכַּוָּנוֹת דְּרוּשֵׁי קַבָּלַת שַׁבָּת דְּרוּשׁ א עִנְיָן הָבוּ לַהַוָּיָ"ה; פְּרִי עֵץ חַיִּים שַׁעַר הַשַּׁבָּת פֶּרֶק ח), וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת לא, יג): "לָדַעַת כִּי אֲנִי הַוָּיָ"ה מְקַדִּשְׁכֶם", "לָדַעַת" דַּיְקָא.

וְכֵן "וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה לֵאמֹר", הַיְנוּ שֶׁמִּלְבַד עֲבוֹדַת הַמַּחֲשָׁבָה, יֵשׁ גַּם אֶת עֲבוֹדַת הַקּוֹל, שֶׁיּוֹצִיא מִפִּיו קוֹלוֹת שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן **"וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה לֵאמֹר"**, שֶׁהֶעֱבִירוּ וְהִכְרִיזוּ בַּמַּחֲנֶה, שֶׁבְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ צְרִיכִים לְהַרְבּוֹת בְּעִסְקֵי הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה, וּכְמוֹ שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (טוּר אוֹרַח חַיִּים סִימָן רצ): אָמְרָה תּוֹרָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּשֶׁיִּכָּנְסוּ יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ, זֶה רָץ לְכַרְמוֹ וְזֶה רָץ לְשָׂדֵהוּ, וַאֲנִי מַה תְּהֵא עָלַי. אָמַר לָהּ, יֵשׁ לִי זוּג שֶׁאֲנִי מְזַוֵּג לָךְ, וְשַׁבָּת שְׁמָהּ, שֶׁהֵם בְּטֵלִים מִמְּלַאכְתָּם, וִיכוֹלִים לַעֲסֹק בָּךְ, עַיֵּן שָׁם.

אֲבָל "אִישׁ וְאִשָּׁה אַל יַעֲשׂוּ עוֹד מְלָאכָה", שֶׁבְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ לֹא צְרִיכִים עֲבוֹדוֹת וַעֲשִׂיּוֹת גַּשְׁמִיּוֹת **"לְתִרוּמַת הַקֹּדֶשׁ"**, הַיְנוּ כְּדֵי לְהָרִים וּלְהַגְבִּיהַּ אֶת נִיצוֹצֵי הַקְּדֻשָּׁה מִבֵּין הַקְּלִפּוֹת, כִּי בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ יֵשׁ לְכָל הַבְּרִיאָה עֲלִיָּה כְּמוֹ שֶׁהָיָה אֵצֶל אָדָם הָרִאשׁוֹן קֹדֶם הַחֵטְא, וְלָכֵן הֵם מִתְבָּרְרִים מֵעַצְמָם, וְאֵין בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ אֶלָּא עֲבוֹדוֹת רוּחָנִיּוֹת שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה.

וְכֵן "וַיִּכָּלֵא הָעָם מֵהָבִיא", וְהַמִּלָּה **"וַיִּכָּלֵא"** הִיא אוֹתִיּוֹת **יֹאכְלוּ**, וְכֵן הִיא מִלְּשׁוֹן כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ וְהִשְׁתּוֹקְקוּת, וְהַמִּלָּה **"הָעָם"** הִיא רָאשֵׁי תֵּבוֹת **מֵעִין עוֹלָם הַבָּא**, וְהַמִּלָּה **"מֵהָבִיא"** הִיא אוֹתִיּוֹת **מְאַהֲבִי**, מִלְּשׁוֹן מֵאַהֲבָה, הַיְנוּ שֶׁכָּל אֲכִילָתָם הָיְתָה מֵאַהֲבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אַהֲבָה בַּתַּעֲנוּגִים, וּבְהִשְׁתּוֹקְקוּת וּכְלוֹת הַנֶּפֶשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְטָעֲמוּ בַּאֲכִילָתָם מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא מַמָּשׁ, כִּי אֲכִילַת שַׁבַּת קֹדֶשׁ הִיא כְּלָה רוּחָנִיּוּת, כְּלָה אֲלָקוּת, **וְהָבֵן.**

פָּרָשַׁת פְּקוּדֵי

א

"וּפִי הַמְּעִיל בְּתוֹכוֹ כְּפִי תַּחְרָא שָׂפָה לְפִיו סָבִיב לֹא יִקָּרַע" (שְׁמוֹת לט, כג).

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן כא): שֶׁיֵּשׁ בָּאָדָם שִׁבְעָה קְנֵי מְנוֹרָה, וְהָעִקָּרִי מִבֵּינֵיהֶם הוּא הַפֶּה, וְעַל הָאָדָם לְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ, שֶׁמִּצַּד אֶחָד יִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּדִבּוּרִים קְדוֹשִׁים, וּמִצַּד שֵׁנִי יִשְׁמֹר אוֹתוֹ מִכָּל מִינֵי דִּבּוּרִים אֲסוּרִים, חַס וְשָׁלוֹם, עַיֵּן שָׁם.

וְכֵן רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן לד): שֶׁהַדִּבּוּר נִקְרָא "מִלָּאפוּם", וְהַמִּלָּה "מִלָּאפוּם" הִיא אוֹתִיּוֹת מְלֹא פּוּם, הַיְנוּ כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְקַדֵּשׁ אֶת פִּיו, אֲזַי פִּיו תָּמִיד מָלֵא מֵאֲלָקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶהוּ "וּפִי הַמְּעִיל", הַיְנוּ מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ פֶּה מְעֻלֶּה, שֶׁלֹּא זוֹ בִּלְבַד שֶׁהוּא מְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ מִכָּל מִינֵי דִּבּוּרִים אֲסוּרִים, אֶלָּא אַדְרַבָּה, הוּא מָלֵא תָּמִיד מֵאֲלָקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי **"בְּתוֹכוֹ כְּפִי תַּחְרָא"**, וְהַמִּלָּה **"תַּחְרָא"** הִיא אוֹתִיּוֹת **אַחֲרָת**, הַיְנוּ שְׁנִפְעָה וְנִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ פֶּה אַחֵר מִשְּׁאָר בְּנֵי אָדָם, כִּי שָׁם שָׁמַיִם תָּמִיד שָׁגוּר עַל פִּיו, וּבְוַדַּאי **"שָׂפָה לְפִיו סָבִיב לֹא יִקָּרַע"**, הַיְנוּ שֶׁהוּא תָּמִיד שׁוֹמֵר אֶת פִּיו מִכָּל דִּבּוּר רַע וְאָסוּר, כִּי יֵשׁ לוֹ שָׂפָה וְגָדֵר סָבִיב פִּיו, וְהֵם לֹא יִקְרְעוּ מִפְּנֵי שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הוּא חָזָק מְאֹד בִּשְׁמִירַת הַלָּשׁוֹן, **וְדוֹ"ק.**